

Extrakce informací pomocí GATE

Malostranská IT setkání

29.5.2012

Jan Dědek

GATE

general architecture
for text engineering

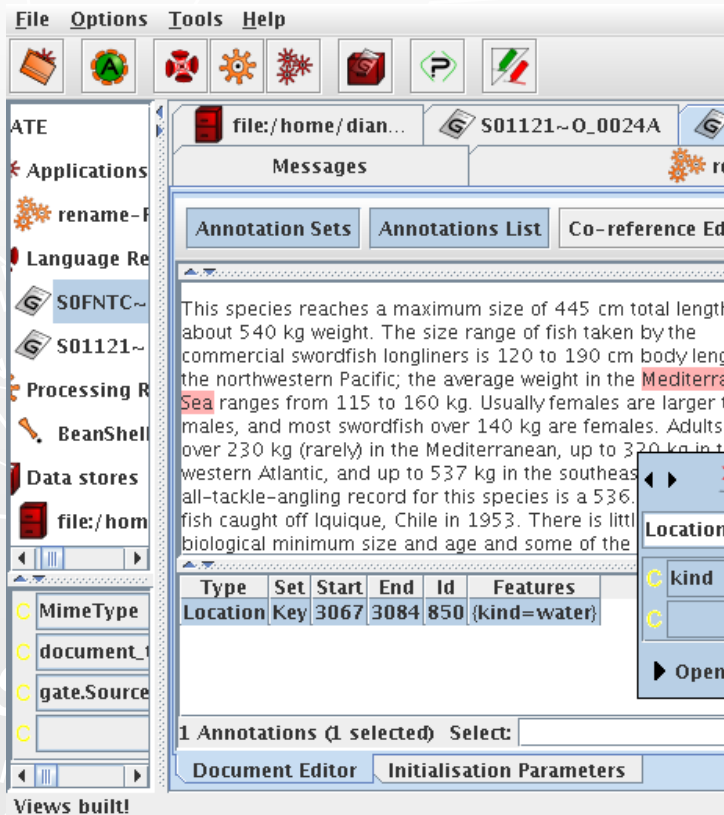
- ▶ The University of Sheffield
- ▶ Java
- ▶ Open Source
- ▶ <http://gate.ac.uk/>

IDE nebo API

► GATE Developer

► GATE Embedded


```
URL u = new URL("http://www.fsolutions.cz/");
FeatureMap params = Factory.newFeatureMap();
params.put("sourceUrl", u);
Document doc = (Document)
    Factory.createResource(
        "gate.corpora.DocumentImpl", params);
```

Anotace v GATE - tagování

► Základ veškeré práce v GATE

► Anotace

- Kousek textu

- Id

- Začátek

- Konec

- Typ

- Vlastnosti (Features)

- A to je celé!

Malostranská IT setkání
Program prvního setkání (29.5.2012)
14.00-14.05 Zahájení akce
14.05-14.30 Mgr. Jan Dědek (KSI MFF UK):
Extrakce informací pomocí GATE (15 min prezentace
+ 10 min brainstorming)

Type	Set	Start	End	Id	
Osoba		394	403	114	{jméno=Jan, Příjmení=Dědek}

Jak se tam anotace dostanou?

- ▶ Ručně (annotation editor)
- ▶ Z importu (značky html, xml, pdf - málo, ...)
- ▶ Dalším zpracováním
 - Segmentace
 - Tokenizace
 - Morfologická analýza (lemmatizace/stemming)
 - Syntaktická analýza (parsing)
 - Gazetteer (výčty)
 - JAPE – regulární výrazy nad anotacemi
 - Strojové učení

Import HTML

Semináře o zajímavých IT projektech a technologiích s vysokým komerčním potenciálem, které vznikají na MFF UK

Malostranská IT setkání

Program prvního setkání (29.5.2012)

14.00-14.05 Zahájení akce

14.05-14.30 Mgr. Jan Dědek (KSI MFF UK):

Extrakce informací pomocí GATE (15 min prezentace + 10 min brainstorming)

14.30-14.55 Mgr. Martin Nečaský, Ph.D. (KSI MFF UK):

Linked Data – nový koncept publikace dat na webu (15 min prezentace + 10 min brainstorming)

14.55-15.40 Otevřená diskuse o nastavení principů spolupráce MFF UK a firem

Abstrakty

Extrakce informací pomocí GATE

Mgr. Jan Dědek (KSI MFF UK)

▼ Original markups

- ☒ a
- ☒ h1
- ☒ h2
- ☒ h3
- ☒ p
- ☒ strong
- ☒ td
- ☒ tr

Type	Set	Start	End	Id	Features
a	Original markups	60	104	21	{href= ./, title=KSI MFF UK a F solutions, s.r.o. pořádají..
h1	Original markups	60	104	20	{id=logo}
a	Original markups	117	133	28	{href= ./}
a	Original markups	134	146	30	{href=program.html}
a	Original markups	147	159	32	{href=misto.html}

Čeština v GATE

► TectoMT (Treex)

- Poskytuje jednotný (Perl) interface ke spoustě lingvistických nástrojů nejen pro Češtinu.
- <http://ufal.mff.cuni.cz/tectomt/>
- <http://ufal.mff.cuni.cz/treex/>

► Czsem Mining Suite

- Umožňuje používat TectoMT uvnitř GATE.
- ... mimo jiné :-)
- Jan Dědek a kol.
- <http://czsem.berlios.de/>

Segmentace, Tokenizace

GATE (<http://gate.ac.uk/>) je vyspělý nástroj pro extrakci informací z textů používaný jak ve vědecké komunitě, tak řadou komerčních firem. Jeho použití bylo od začátku zaměřeno spíše na praktické úkoly související s „vytěžováním textů“, než na teoretický rozbor a popis jazyka. GATE nabízí řadu užitečných funkcí (import dokumentů z různých formátů, ruční značkování textu, komplexní vestavěné regulární výrazy nad textem i značkami, podporu ontologií, strojového učení, evaluace, indexace a vyhledávání, tokenizace, stemmingu, parsingu, HTML exportu, a dalších), pomocí kterých si každý uživatel sestaví svou aplikaci na míru. Tyto funkce jsou dostupné přes Java API a také přes přívětivé GUI (GATE Developer), ve kterém je mnohem snazší vyvíjenou aplikaci odladit a otestovat. Toto setkání zprostředkuje základní zkušenost s GATE a možnostmi, které jsou v rámci GATE k dispozici pro češtinu.

Linked Data – nový koncept publikace dat na webu

Type	Set	Start	End	Id	Feat
Token	TectoMT	812	814	719	{afun=Pred, form=je, lemma=být, ord=14, tag=VB-S---3P-AA---}
Token	TectoMT	815	822	720	{afun=Atr, form=vyspělý, lemma=vyspělý, ord=15, tag=AAIS1-----1A-----}
Token	TectoMT	823	830	721	{afun=5b, form=nástroj, lemma=nástroj, ord=16, tag=NNIS1-----A-----}
Token	TectoMT	831	834	722	{afun=AuxP, form=pro, lemma=pro-1, ord=17, tag=RR--4-----}
Token	TectoMT	835	843	723	{afun=Atr, form=extrakci, lemma=extrakce, ord=18, tag=NNFS4-----A-----}
Token	TectoMT	844	853	724	{afun=Atr, form=informací, lemma=informace, ord=19, tag=NNFP2-----A-----}
Token	TectoMT	854	855	725	{afun=AuxP, form=z, lemma=z-1, ord=20, tag=RR--2-----}
Token	TectoMT	856	861	726	{afun=Atr, form=textů, lemma=text, ord=21, tag=NNIP2-----A-----}

▼ TectoMT

☒ Sentence

☒ Token

Morfologická analýza

form=GATE	lemma=Gat_;G	tag=NNIS5-----A----
form=je	lemma=být	tag=VB-S---3P-AA---
form=vyspělý	lemma=vyspělý	tag=AAIS1-----1A----
form=nástroj	lemma=nástroj	tag=NNIS1-----A----
form=pro	lemma=pro-1	tag=RR--4-----
form=extrakci	lemma=extrakce	tag=NNFS4-----A----
form=informací	lemma=informace	tag=NNFP2-----A----
form=z	lemma=z-1	tag=RR--2-----
form=textů	lemma=text	tag=NNIP2-----A----

► Lemma

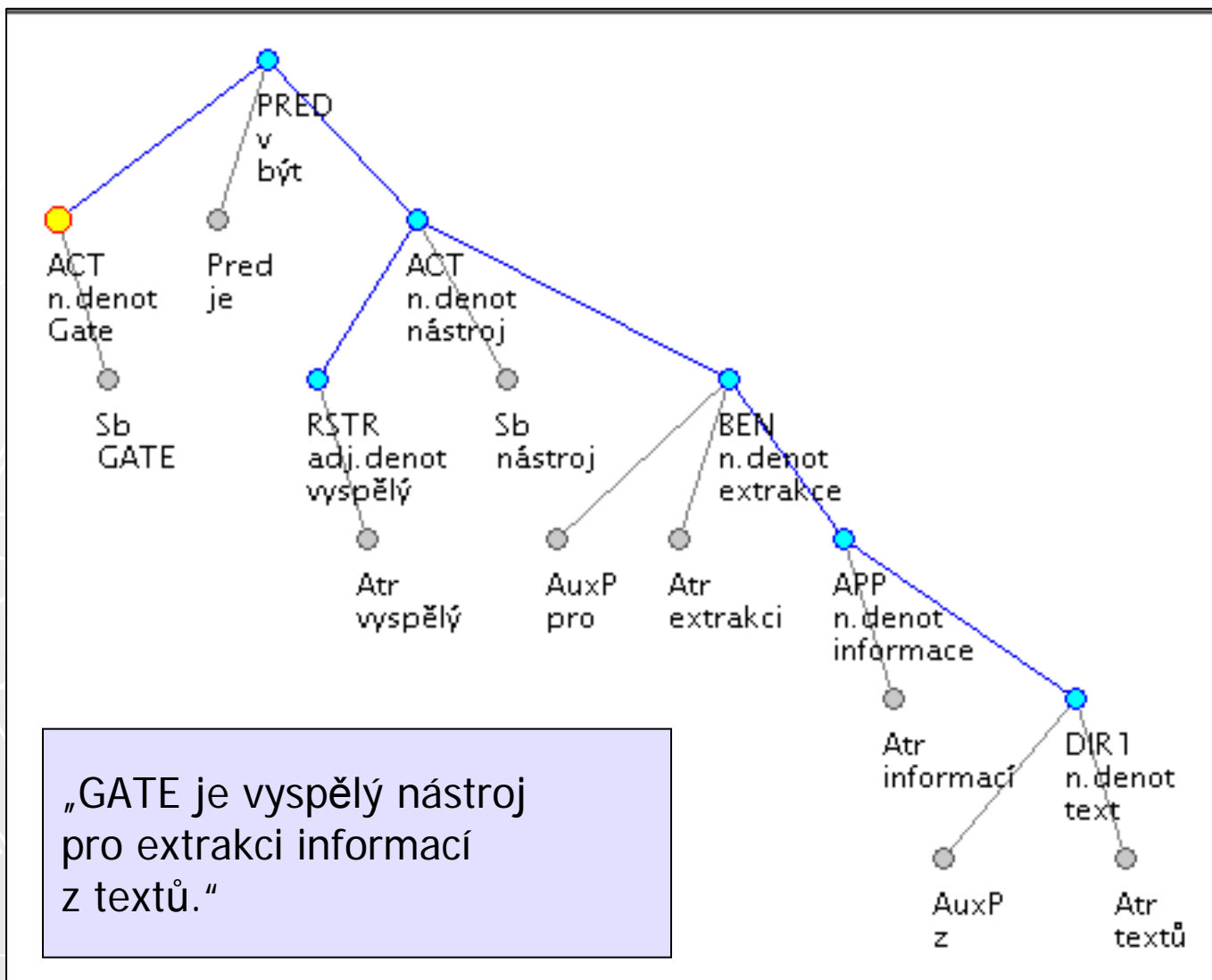
► Morfologická značka

- A - Adjective
- C - Numeral
- D - Adverb
- I - Interjection
- J - Conjunction
- N - Noun
- P - Pronoun
- V - Verb
- R - Preposition
- T - Particle
- X - Unknown, Not Determined

■ Atd...

- Osoba, číslo, čas, rod, pád ...

Syntaktická analýza (parsing)

Gazetteer (výčty) (1)

- ▶ Pozor měníme „running example“...
- ▶ Mějme databázi **lékařských článků**
- ▶ a **slovník lékařských pojmů**
- ▶ GATE Gazetteer anotuje všechny výskyty lékařských pojmů ve článku
 - Včetně skloňování, díky předchozí morfologické analýze

Gazetteer (výčty) (2)

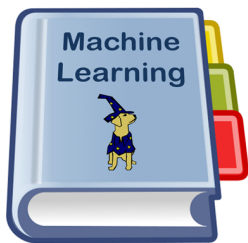
Technika vyšetření artrografie se provádí u pacienta ležícího na zádech, zásadně za skiaskopické kontroly. Paže je natažená v supinaci. V lokální anestezii, dlouhou tenkou jehlou, používanou k lumbální punkci, s napojenou hadičkou vpichujeme do oblasti dolního vnitřního kvadrantu hlavice (ne tedy přímo do kloubní štěrbiny – v tom případě bychom narazili na labrum) kontrastní látku, obvykle 8–10 ml a doplníme 10 ml vzduchu. Rameno lehce rozcvičíme, aby se kontrast dostal do všech záhybů kloubní dutiny. Nato rameno osnímkujeme přehledně v pronaci, supinaci, abdukci a addukci. Snímek vstoje, kdy se aplikovaný vzduch hromadí v horních oddílech kloubu, usnadní průkaz ruptury rotátorové manžety. Následuje CT vyšetření 3mm scany se zvětšeným obrazem, v kostním okně, v neutrální poloze.

Type	Set	Start	End	Id	Features
Lookup	llong	1669	1680	1709	{czTerm=artrografie, enTerm=Arthrography, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D001415,
Lookup	llong	1694	1702	1710	{czTerm=pacienti, enTerm=Patients, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D001415,
Lookup	llong	1715	1721	1711	{czTerm=záda, enTerm=Back, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D001415,
Lookup	llong	1757	1761	1712	{czTerm=paže, enTerm=Arm, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D001132,
Lookup	llong	1776	1784	1713	{czTerm=supinace, enTerm=Supination, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D00093,
Lookup	llong	1822	1828	1714	{czTerm=jehly, enTerm=Needles, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D00093,
Lookup	llong	1852	1858	1715	{czTerm=punkce, enTerm=Punctures, majorType=czmesh_lemmas, meshID=D00093,
Lookup	llong	2017	2033	1716	{czTerm=kontrastní látky, enTerm=Contrast Media, majorType=czmesh_lemmas,

JAPE (Java Annotation Patterns Engine)

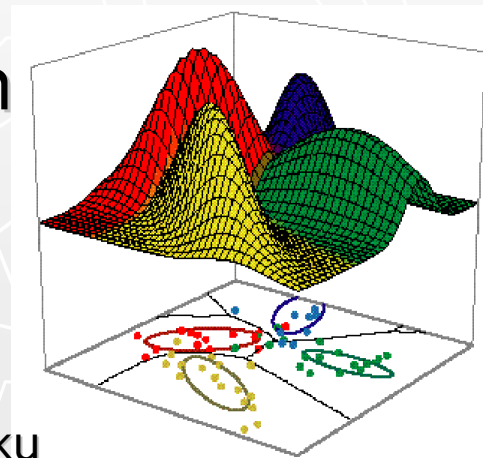
regulární výrazy nad anotacemi

- ▶ K anotacím *příjmení* přidej anotaci *vysokoškolák* pokud jim předchází *titul*.
- ▶ Anotuj všechny IP adresy začínající „192.168“ jako *domácí*.
- ▶ ... všechny *emailové adresy* končící „cuni.cz“ jako *pracovní*.
- ▶ *Věty* obsahující anotaci *chyba* označ jako *důležité*.

Strojové učení

- ▶ **Nutné vytvořit trénovací sadu**
 - Obvykle ručně označkovat větší množství dokumentů
 - ▶ Kolik? Záleží na variabilitě extrahované informace.
 - ▶ Každá forma výskytu musí být pokryta nějakým trénovacím příkladem.
- ▶ **Naučený algoritmus funguje na nových dokumentech**
 - Doplnuje nové anotace nebo
 - Klasifikuje existující
 - ▶ Možné použít pro „sentiment analysis“
 - Analýza spokojenosti, emočního náboje příspěvku
 - Vhodné provést evaluaci na zbytku ručních anotací
 - ▶ Velmi snadné v GATE

Co s tím?

K čemu to všechno je?

► Je to na Vás!

- Vytvořte si (nechte si udělat) analýzu v GATE Vašich dokumentů, logů, webových komentářů, emailů, ...
- A naložte s jejím výstupem jak potřebujete.

► Indexace GATE anotací

- Pomocí GATE Mimir:
(Multiparadigm Indexing and Retrieval)
- <https://gate.ac.uk/mimir/>

GATE Mimir

- ▶ Najdi anotace *Inventor* ve všech dokumentech z roku 2007, kde se slovo „tranzistor“ vyskytuje v *abstraktu*.

```
{Inventor} IN (  
{PatentDocument date > 20070000 date < 20080000}  
OVER ({Abstract} OVER transistor))
```

- ▶ Když připojíme ontologie:

- Najdi dokumenty kde jsou zmíněny *osoby* narozené v Sheffieldu.

```
{Person sparql = "SELECT ?inst WHERE  
{ ?inst :birthPlace  
<http://dbpedia.org/resource/Sheffield> }"} }
```

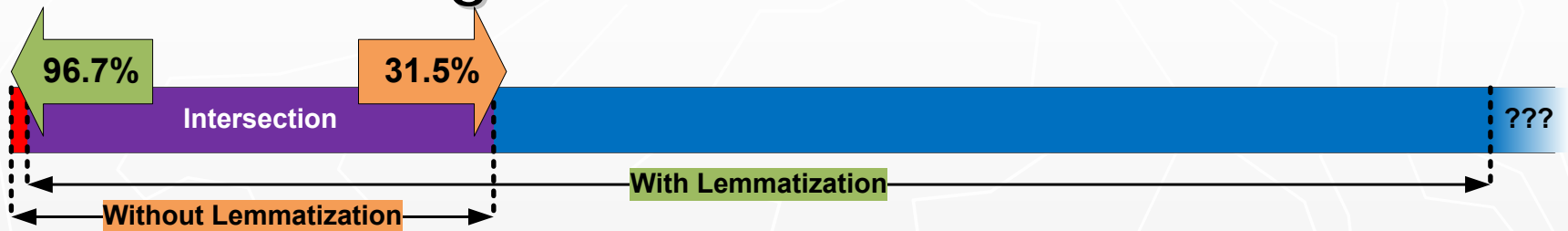
On-line demo: <http://demos.gate.ac.uk/mimir/>

Příklad – Čeština v projektu Khresmoi

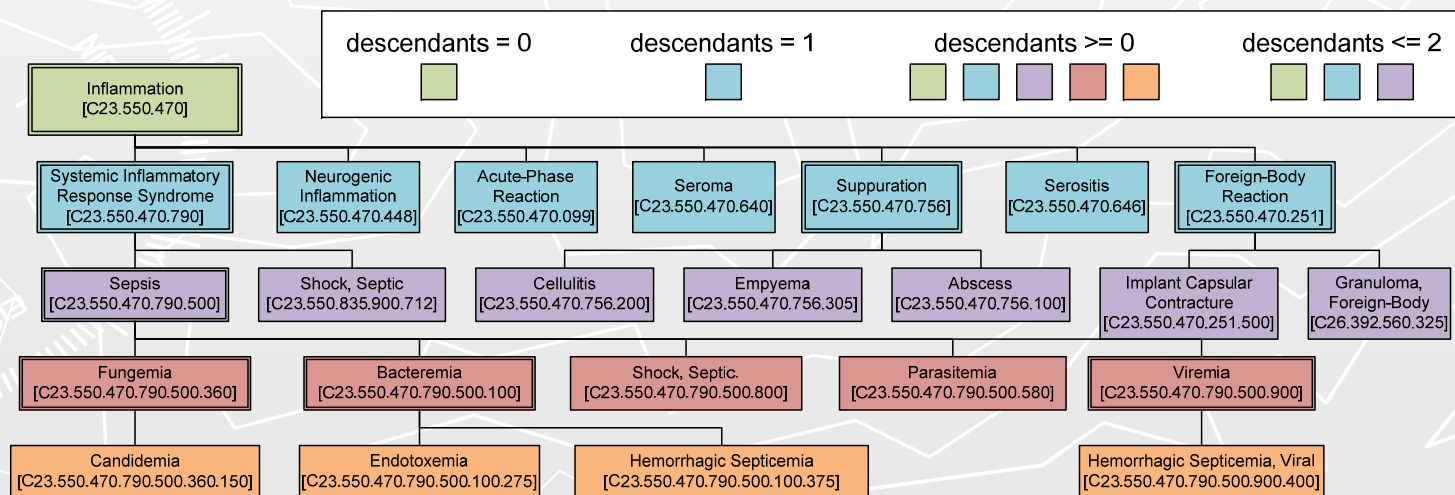
- ▶ <http://khresmoi.eu/>
- ▶ Databáze lékařských článků a její indexace
 - GATE Mimir
- ▶ Anotace lékařských termínů
 - Vzájemné porovnání úspěšnosti různých přístupů díky GATE evaluaci
 - Hierarchický index
 - Jazykově neutrální vyhledávání
- ▶ On-line demo (link na požádání)

Khresmoi

► Evaluace – gazetteer s lemmatizací a bez ní

► Hierarchický index (MeSH)

Děkuji za pozornost!

► ... následuje brainstorming

